

Afdeling **Leerlingzaken**
Onderwerp **Jaarverslag Leerplicht, RMC en ZAR schooljaar
2008/2009**

Bezoekadres
Europaweg 8

Postadres
Postbus 268
9700 AG Groningen

E-mailadres
info@ocsw.groningen.nl

Website
www.groningen.nl

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 62 77 Bijlage(n)
Datum **2 1 JAN 2010** Uw brief van

Ons kenmerk **OS 09.2144769**
Behandeld door **M de Haan**

Geachte mevrouw/heer,

Hierbij bieden wij u het jaarverslag aan over het schooljaar 2008/2009 van de afdeling Leerlingzaken van de dienst OCSW.

Voor het onderdeel Leerplicht is dit jaarverslag conform artikel 25 lid 1 van de Leerplichtwet 1969. Dit artikel schrijft voor dat het wij jaarlijks verslag uitbrengen aan de gemeenteraad over de resultaten van activiteiten die de leerplichtambtenaren in het afgelopen schooljaar hebben uitgevoerd. Het jaarverslag rapporteert ook over de werkzaamheden van het Regionale Meld- en Coördinatiepunt voortijdig schoolverlaters (RMC) en Zorgafstemming risicjongeren (ZAR), beide gericht op het voorkomen en bestrijden van het voortijdig schoolverlaten.

Absoluut en relatief verzuim

In het schooljaar 2008/2009 stonden in de gemeente Groningen 19.320 leerplichtigen ingeschreven bij een onderwijsinstelling. Slechts 6 leerplichtigen waren nergens ingeschreven. Dit 'absoluut verzuim' is de laatste jaren sterk gedaald. Daar staat tegenover dat het 'relatief verzuim' (minimaal drie dagen ongeoorloofd afwezig) opnieuw is gestegen. De scholen deden nu 727 meldingen van relatief verzuim, tegen 517 in het schooljaar ervoor. Een belangrijke oorzaak van deze stijging is de invoering van de kwalificatieplicht per augustus 2008. Hierdoor hebben de scholen het verzuim van 16- en 17-jarigen beter in beeld. Zij melden dit verzuim sneller aan de gemeente, die hierdoor adequater kan reageren.

Problemen die bij de jongere zelf liggen, of de thuissituatie, zijn vaak redenen voor het verzuim. De leerplichtambtenaren en de RMC-trajectbegeleiders constateren meer en complexere problemen dan in het verleden. Toch zijn de leerplichtambtenaren erin geslaagd de meldingen van relatief verzuim sneller af te handelen.

De laatste jaren ligt het accent bij de werkzaamheden van de leerplichtambtenaren steeds meer op preventie. Problemen kunnen hierdoor eerder worden gesignaleerd en sneller worden opgepakt. Door de preventieve aanpak is het aantal processen-verbaal gedaald van 104 naar 89.

Het voorkomen van verzuim krijgt extra aandacht in de krachtwijken van de stad: de Korrewegwijk en De Hoogte. Hier loopt sinds 2008 een project waarbij door intensieve samenwerking de zorgleerlingen sneller in beeld komen. De leerplichtambtenaar heeft huisbezoeken afgelegd om afspraken te maken met de kinderen en de ouders. De twee basisscholen in de wijken registreren het verzuim nu beter en melden het verzuim sneller. Bij de helft tot driekwart van de leerlingen die tijdens eerdere controleacties te laat of afwezig waren, is het verzuim afgenomen of gestopt.

Zorgafstemming

In het schooljaar 2008/2009 zijn in totaal 373 jongeren met problemen in de netwerken 12-plus aangemeld en besproken. Zorgafstemming Risicjongeren (ZAR), sinds 2004 onderdeel van de afdeling Leerlingzaken, heeft in goede samenwerking en afstemming met de zorgadviesteams (voor risicokinderen van 0 tot 12 jaar) gewerkt aan een sluitende aanpak. Inmiddels is besloten dat wij in 2010 gaan werken met de Verwijsindex in het kader van Zorg voor Jeugd. De netwerkstructuur 12 min en 12 plus wordt daarop aangepast.

Voortijdig schoolverlaten

In het schooljaar 2008/2009 zijn 563 jongeren (van 12 tot 23 jaar) uit de gemeente Groningen bij leerplicht en RMC aangemeld als risicoleerling. Zij volgden geen onderwijs meer of verzuimden zeer veel. Het aantal meldingen door het UWV is sterk gedaald. Het lijkt erop dat scholieren vanwege de economische crisis eerder geneigd zijn in het onderwijs te blijven dan een baan te zoeken. In het schooljaar 2008/2009 zijn 386 van de risicoleerlingen herplaatst in het onderwijs. Verder zijn 58 jongeren doorverwezen naar de zorg en hebben 132 een baan gevonden. Relatief gezien is de uitstroom naar het onderwijs en naar de arbeidsmarkt hoger dan in voorgaande jaren. Daarnaast is het percentage onbereikbare jongeren sterk teruggelopen.

Het aantal voortijdig schoolverlaters (leerlingen die het onderwijs zonder startkwalificatie hebben verlaten) is in het schooljaar 2008/2009 gedaald van 928 naar 799. Dit is het laagste aantal van de afgelopen vijf jaar. De daling is het sterkst in de jongste leeftijdscategorie, tot 15 jaar. Dit is mede te danken aan de acties die de leerplichtambtenaren op de scholen hebben gedaan. Daarnaast zorgt de kwalificatieplicht ervoor dat 16- en 17-jarigen sneller in beeld zijn en minder vaak uitvallen. Ook de preventieve acties op de scholen, als gevolg van het Convenant-II, dragen hieraan bij. De voortijdig schoolverlaters vormen nu 2,3 procent in de totale groep jongeren van 12 tot

23 jaar (2007/2007: 2,7 procent). Daarmee is de doelstelling in de Sociale Pijler om in 2010 het percentage terug te brengen naar maximaal 4,5 procent, ook dit jaar ruimschoots bereikt.

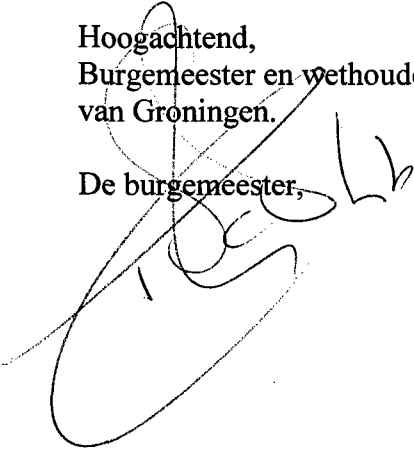
Van de 799 voortijdig schoolverlaters zijn er in totaal 689 herplaatst in het onderwijs of in een leer-werktraject. Het percentage herplaatste schoolverlaters stabiliseert zich rond de 87 procent.

In het schooljaar 2008/2009 zijn de jongeren die bij de verschillende instanties niet goed in beeld waren, intensief benaderd. Het gaat om jongeren van 18 tot en met 23 jaar, zonder werk of opleiding (de 'neet'-groep: 'not in education, employment or training'). Van de 461 bezochte jongeren bleken 233 in het bezit van een startkwalificatie. Het ging hierbij veelal om buitenlandse studenten. Verder waren 57 van de jongeren aan het werk. In totaal zijn 34 jongeren door deze actie op een traject gezet.

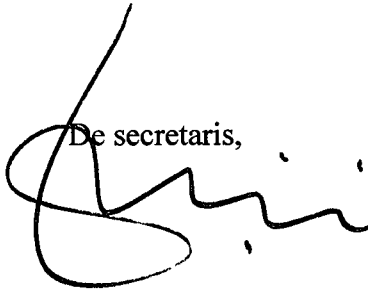
Het jaarverslag laat zien dat er diverse (nieuwe) ontwikkelingen zijn en dat leerplichthandhaving, preventie en bestrijding van voortijdig schoolverlaten succesvol is aangepakt. In het kader van de Locaal Educatieve Agenda zullen met de schoolbesturen afspraken worden gemaakt over voortijdig schoolverlaten, waarbij tevens dit jaarverslag zal worden besproken.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders
van Groningen.

De burgemeester,

De secretaris,

Jaarverslag

Leerplicht/RMC/ZAR
Schooljaar 2008/2009

Deel I

Inhoud

Inleiding

1 Leerplicht

- 1.1 Kader
- 1.2 Resultaten
- 1.3 Werkzaamheden
 - 1.3.1 Registratie
 - 1.3.2 Handhaving
 - 1.3.3 Voorlichting
 - 1.3.4 Preventie
 - 1.3.5 Doorverwijzing/toeleiding naar zorg
 - 1.3.6 Samenwerking
 - 1.3.7 Ontwikkelingen

2 Zorgafstemming Risicjongeren

3 Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC)

- 3.1 Doelstellingen en resultaten
- 3.2 Werkzaamheden
 - 3.2.1 Registratie
 - 3.2.2 Preventie en voorlichting
 - 3.2.3 Aanmeldingen en herplaatsingen
 - 3.2.4 Samenwerking

4 Organisatie

5 Ontwikkelingen

6 Conclusies

Inleiding

Hierbij presenteren wij u het jaarverslag van het schooljaar 2008/2009 over Leerplicht, Regionaal Meld- en Coördinatiepunt voortijdig schoolverlaters (RMC) en Zorgafstemming Risicjongeren (ZAR). Dit jaarverslag geeft inzicht in de resultaten en ontwikkelingen bij de leerplichthandhaving en bij het voorkomen en bestrijden van voortijdig schooluitval in de gemeente Groningen. Deze werkzaamheden worden uitgevoerd door de afdeling Leerlingzaken van de dienst OCSW.

Het jaarverslag voor het onderdeel Leerplicht is conform de Leerplichtwet 1969. Hierin staat (artikel 25, lid 1) dat het College van B&W jaarlijks verslag uitbrengt aan de gemeenteraad over de resultaten van de activiteiten van de leerplichtambtenaren.

De resultaten in het schooljaar 2008/2009 zijn opnieuw goed te noemen, zowel bij de leerplichthandhaving als de RMC. Dit is onder meer te danken aan het toepassen van een maatwerkbenadering per school en door de aandacht voor preventie. De preventie heeft nog een extra impuls gekregen door het Convenant II, dat in mei 2008 is afgesloten met het Rijk. Hierin zijn afspraken gemaakt met de scholen over acties om voortijdig schoolverlaten te voorkomen.

Ook succesvol was de in 2008 gestarte actie gericht op het in beeld brengen en activeren van de jongeren van 18 tot 23 jaar zonder opleiding, werk of training. In totaal zijn 461 jongeren 'ontdekt' die niet in het bezit waren van een startkwalificatie en die niet naar school gingen. Deze jongeren zijn aan een nader onderzoek onderworpen en daarna veelal op een traject gezet. De helft van deze jongeren (51%) heeft inmiddels een startkwalificatie behaald.

Dit jaarverslag bestaat uit twee delen. In het eerste deel staan de activiteiten van de onderdelen Leerplicht, RMC en ZAR vermeld, met daarnaast enkele ontwikkelingen. Het tweede deel bevat de cijfermatige onderbouwing.

1 Leerplicht

1.1 Kader

Alle kinderen en jongeren in Nederland moeten onderwijs volgen. Vanaf hun vijfde verjaardag tot het einde van het schooljaar waarin ze zestien jaar worden, zijn ze volledig leerplichtig. Scholen moeten een verzuimregistratie voeren en erop toezien dat leerlingen niet zomaar van school wegblijven. Als een leerling afwezig is, moet hij of zij of de ouder(s) hiervoor een geldige reden aan de school doorgeven. Blijft een leerling drie dagen aaneen zonder melding weg of verzuimt een leerling een paar keer achter elkaar zonder geldige reden, dan is de school verplicht dit aan de gemeente te melden.

De gemeente beschikt voor het handhaven van de leerplicht over leerplichtambtenaren. Zij onderzoeken waarom de leerling zonder toestemming afwezig was. Daarna maken zij met de leerling en de ouder(s) afspraken om ervoor

te zorgen dat de leerling zo spoedig mogelijk weer naar school gaat en zijn gedrag verbetert.

Naast de leerplicht bestaat sinds schooljaar 2007/2008 de kwalificatieplicht. Deze kwalificatieplicht vervangt de regeling waarbij jongeren van 16 en 17 jaar partieel leerplichtig waren. Dit was een complexe en diffuse regeling, waarbij jongeren slechts een deel van de tijd aanwezig moesten zijn. Dit leidde ertoe dat scholen nauwelijks zicht hadden op verzuim en uitval. Meldingen van verzuim en uitval kwamen daardoor sporadisch en vaak te laat binnen. Verzuimers en uitvallers kwamen meestal pas in beeld vanaf hun 18^e verjaardag, op het moment dat zij onder de RMC-aanpak vielen. Acties konden pas vanaf dan worden ingezet.

De kwalificatieplicht is een uitbreiding van de leerplicht en is bedoeld om schooluitval van leerlingen tegen te gaan en leerlingen meer kansen te bieden op de arbeidsmarkt. De kwalificatieplicht geldt voor jongeren die de volledige leerplicht achter de rug hebben, maar nog niet 18 jaar zijn en nog geen startkwalificatie hebben gehaald. Zij moeten onderwijs volledig blijven volgen totdat zij een diploma op minimaal mbo-niveau 2 of havo/vwo hebben gehaald. Dit onderwijsniveau wordt gezien als het minimale dat een jongere nodig heeft om een kans te maken op de arbeidsmarkt. Sinds de invoering van de kwalificatieplicht hebben de scholen een veel duidelijker inzicht in verzuim en uitval. Ze melden dit verzuim sneller aan de gemeente, die daardoor hierop adequater kan reageren.

Voor leerlingen voor wie een startkwalificatie niet haalbaar is, wordt een uitzondering gemaakt. Daarbij gaat het om leerlingen in het praktijkonderwijs, zeer moeilijk lerende kinderen en meervoudig gehandicapte kinderen. Zij zijn vrijgesteld van de kwalificatieplicht en kunnen een programma volgen dat past bij hun niveau voor het optimaliseren van hun kansen. Daarnaast kan de leerplichtambtenaar in individuele gevallen vrijstelling geven aan leerlingen die om lichamelijke of psychische redenen geen startkwalificatie kunnen behalen.

Jongeren zijn vanaf hun 18e verjaardag niet meer kwalificatieplichtig. Zolang ze geen startkwalificatie hebben behaald en nog niet 23 jaar zijn, vallen ze onder de RMC-aanpak.

1.2 Resultaten

In het schooljaar 2008/2009 stonden er in de gemeente Groningen 19.320 leerplichtigen ingeschreven bij een onderwijsinstelling. Slechts 6 leerplichtigen waren nergens ingeschreven. Dit 'absoluut verzuim' is de laatste jaren sterk gedaald.

Het aantal meldingen van scholen over relatief verzuim is echter opnieuw gestegen, van 517 leerlingen naar 727. De belangrijkste oorzaak hiervoor is de invoering van de kwalificatieplicht per augustus 2008, waardoor het verzuim van 16- en 17-jarigen nu beter wordt gemeld.

De redenen voor het verzuim zijn vaak problemen die liggen bij de jongere zelf of de thuissituatie.

1.3 Werkzaamheden

De afdeling Leerplichtzaken van OCSW heeft op het gebied van leerplicht de volgende taken:

- registratie
- handhaving
- voorlichting
- preventie
- doorverwijzing/toeleiding naar zorg
- samenwerking

Per taak beschrijven we de belangrijkste werkzaamheden in het schooljaar 2008/2009.

1.3.1 Registratie

Basis voor de werkzaamheden van de afdeling Leerlingzaken zijn de meldingen van verzuim die de scholen doorgeven.

Met ingang van september 2008 kunnen de scholen voor voortgezet onderwijs en de mbo-scholen het verzuim aan de gemeente melden via een nieuwe verzuimsite van de IB-Groep. Deze wijze van melden is met ingang van het schooljaar 2009/2010 wettelijk verplicht.

Basisscholen blijven met de huidige website van de gemeente Groningen werken. De verwachting is dat in de loop van het schooljaar 2009/2010 ook het basisonderwijs gebruik kan maken van de verzuimsite van de IB-groep.

1.3.2 Handhaving

Wanneer een leerling verzuimt, voert een leerplichtambtenaar een waarschuwingsgesprek met hem of haar en, indien nodig, de ouder(s). Gesproken wordt over de reden van het verzuim en de mogelijke oplossingen. Er worden afspraken gemaakt om weer terug naar school te gaan.

Houdt het verzuim na het gesprek aan, dan bepaalt de leerplichtambtenaar welke actie op zijn plaats is. Daarbij maakt hij een afweging op basis van de zwaarte van het verzuim en de houding van de jongere en de ouder(s). Bij zwaardere zaken zal hij eerder kiezen voor een proces-verbaal; bij lichtere zaken voor een doorverwijzing naar het Halt-bureau.

Simone (15) spijbelt op haar nieuwe school

De leerplichtambtenaar roept Simone op voor het leerplichtspreekuur op het vmbo. Het schooljaar is nog maar een aantal weken bezig, maar Simone heeft al diverse lessen gespijbelt. Simone vertelt dat ze moeite heeft met de nieuwe omgeving. Ze zit nu in het derde jaar, maar het jaar ervoor zat ze in een ander gebouw. Ook de klas is nieuw en er zijn andere docenten. Ze kent nog niet zoveel mensen en ziet er elke dag tegenop om naar school te gaan. 's Ochtends komt ze te laat uit bed en treuzelt dan net zo lang tot ze te laat is. Ze komt dan liever tijdens het tweede lesuur op school aan, dan dat ze te laat de volle klas in moet lopen. De leerplichtambtenaar gaat in gesprek met de mentor van Simone. Ze vinden een andere leerling die haar wat op weg wil helpen op school. De ouders van Simone beloven dat ze haar meer gaan stimuleren om op tijd van huis te vertrekken. Als de leerplichtambtenaar na verloop van tijd aan Simone vraagt hoe het gaat, is er geen verzuim meer bijgekomen. Simone lijkt haar draai op school gevonden te hebben.

Processen-verbaal

De leerplichtambtenaren schrijven steeds minder vaak een proces-verbaal uit. In het schooljaar 2008/2009 is het aantal processen-verbaal gedaald van 104 naar 89. Deze daling is toe te schrijven aan de preventieve aanpak.

Doorverwijzing Halt-bureau

In het schooljaar 2008/2009 hebben de leerplichtambtenaren 36 leerlingen verwezen naar een Halt-bureau. Dat cijfer is vrijwel gelijk aan het schooljaar ervoor, toen 35 leerlingen zijn verwezen naar Halt. Via een Halt-procedure kunnen jongeren hun fout goedmaken zonder dat zij in aanraking komen met Justitie, bijvoorbeeld via een taak-/werkstraf.

1.3.3 Voorlichting

De afdeling Leerlingzaken heeft in het schooljaar 2008/2009 opnieuw voorlichting gegeven aan basisscholen. Dankzij de contacten met de openbare Pabo hebben de leerplichtambtenaren ook toekomstige leerkrachten over leerplicht geïnformeerd.

Bij de voorlichting zijn de algemene folder over leerplicht en een folder over proces-verbaal bij extra verlof gebruikt. Dit geldt ook voor de 'gele kaart' en de 'rode kaart', die als waarschuwing aan leerlingen worden uitgedeeld. In het schooljaar 2008/2009 is een leerplichtwijzer ontwikkeld en ingevoerd voor het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs. Deze leerplichtwijzer bevat informatie voor het onderwijzend personeel van de scholen, waarmee ze vragen van de ouders kunnen beantwoorden over bijvoorbeeld vrijstellingen en vakantieregelingen.

1.3.4 Preventie

Leerplichtambtenaren werken steeds meer preventief. Ze houden bijvoorbeeld spreekuren op scholen en nemen deel aan zorgadviesteams. Hierdoor komen verzuimers en risicoleerlingen eerder in beeld en kan er sneller aan interventie worden gedaan.

Zorgteams

De leerplichtambtenaren maken deel uit van de zorg-/preventieteams die in Groningen zijn ingesteld op alle scholen voor voortgezet onderwijs. Deze teams richten zich op het voorkomen van voortijdig schoolverlaten. In de teams zijn verder

GGz, GGD Groningen, Bureau Jeugdzorg en schoolmaatschappelijk werk vertegenwoordigd.

Spreekuren

In het schooljaar 2008/2009 zijn er op alle vo-scholen regelmatig spreekuren gehouden. Leerplichtambtenaren spreken hier met leerlingen die regelmatig te laat komen en/of lichte tot matige spijbelaars zijn. Door de aanwezigheid van de leerplichtambtenaar op de scholen worden problemen eerder gesignaleerd en sneller opgepakt, waardoor verzuim wordt voorkomen. Ook als gevolg hiervan worden er minder processen-verbaal opgemaakt.

In het schooljaar 2008/2009 hebben de leerplichtambtenaren op de spreekuren 228 leerlingen uit de gemeente Groningen gesproken. De ouders werden schriftelijk of telefonisch op de hoogte gesteld van het gesprek en de gemaakte afspraken. Met de leerlingen die doorgingen met te laat komen en/of spijbelen, hebben de leerplichtambtenaren een tweede waarschuwingsgesprek gevoerd, in aanwezigheid van de ouders.

Project 'Leerplicht in de Krachtwijken'

Het voorkomen van het verzuim krijgt extra aandacht in de krachtwijken van de stad: de Korrewegwijk en De Hoogte. Sinds het schooljaar 2008/2009 is op de twee basisscholen (vijf locaties) in beide wijken een leerplichtambtenaar aangesteld. Zij werkt intensief met de scholen, de leerlingen en de ouders aan het terugdringen van het verzuim. Het is de bedoeling een succesvolle werkwijze voor het gehele basisonderwijs te ontwikkelen.

In het schooljaar 2008/2009 heeft de leerplichtambtenaar verschillende controles uitgevoerd op de twee basisscholen, die samen 836 kinderen tellen. Hierbij constateerde zij in totaal 274 gevallen van te laat komen of afwezig zijn zonder reden. De leerplichtambtenaar heeft vervolgens huisbezoeken afgelegd om uit te zoeken wat hiervoor de reden was. Uit cijfers blijkt dat driekwart van de 'betrapte' leerlingen na de controleacties vaker aanwezig was.

In dit project heeft de leerplichtambtenaar intensief contact gehad met diverse instellingen zoals de GGD, MJD, jeugdzorg en de Regiopolitie Groningen om zorgleerlingen sneller in beeld te krijgen. De leerplichtambtenaar heeft daarnaast gesproken met ouders over aanvragen voor extra verlof, is betrokken geweest bij schorsingen van leerlingen, heeft zorgoverleggen over leerlingen gevoerd en heeft bemiddeld in conflicten tussen ouders en school.

De eerste resultaten van het project zijn goed. De twee basisscholen registreren verzuim beter en melden het verzuim sneller. Er zijn kortere lijnen ontstaan, waardoor er een betere afstemming over zorg- en verzuimleerlingen is. Het verzuim neemt door de aanpak af. Bij de helft tot driekwart van de leerlingen die tijdens de controleacties te laat of afwezig waren is het verzuim gedaald of gestopt. Het project maakt ook duidelijk dat de registratie door de scholen nog voor verbetering vatbaar is.

1.3.5 Doorverwijzing/toeleiding naar zorg

Schakelprojecten

Voor leerlingen met ernstige leer- en/of gedragsproblemen zijn er de schakelprojecten Rebound, Herstart en Op De Rails. Deze aanpak is intensief en omvat bijvoorbeeld een agressieregulatietraining. De leerplichtambtenaar kan leerlingen van 12 tot 16 jaar rechtstreeks in deze projecten plaatsen als zij school verzuimen vanwege leer- en gedragsproblemen. Ook crisisopvang behoort tot de mogelijkheden. Tot maximaal drie maanden worden de leerlingen geobserveerd, onderzocht en gescreend. Er wordt veel gebruik gemaakt van deze voorziening. In het schooljaar 2008/2009 waren er bijvoorbeeld voor Rebound 82 aanmeldingen.

Hulpverlening

Via de MJD (Maatschappelijke en Juridische Dienstverlening) hebben de leerplichtambtenaren maatschappelijk werkers en gezinscoaches ingezet. Ook werden leerlingen en hun ouders verwezen naar BIB (Basiszorg In de Buurt) of het project Risicomeiden. De leerplichtambtenaren hebben de GGD benaderd voor het inzetten van sociaal-verpleegkundigen of een verwijzing voor lichtpedagogische hulp.

1.3.6 Samenwerking

De leerplichtambtenaren onderhouden contacten en werken samen met diverse instanties. Voorbeelden hiervan zijn Bureau Jeugdzorg (onder andere jeugdreclassering), de Raad voor de Kinderbescherming, Bureau Halt Groningen, de buurtnetwerken 0-12 jaar, de 12-plus-netwerken en Justitie. Hiermee dragen de leerplichtambtenaren bij aan het voorkomen van verzuim en schooluitval en aan het tijdig signaleren en oplossen van problemen.

Jesse (17) baalt van zijn keuze

Bij de start van het schooljaar krijgt de leerplichtambtenaar een melding dat een nieuwe leerling niet op het mbo is aangekomen. Het gaat om Jesse, die nog bekend is van het jaar ervoor. Toen spijbelde Jesse op het vmbo zo veel dat er een proces-verbaal moest worden opgemaakt. Als gevolg daarvan heeft de rechter aan Jesse een jeugdreclasseerder toegewezen. De leerplichtambtenaar nodigt Jesse en zijn moeder op school uit. Bij het gesprek is ook de jeugdreclasseerder aanwezig. Jesse vertelt dat hij opnieuw is gaan spijbelen omdat hij er na drie lesweken achter was gekomen dat hij de verkeerde richting had gekozen. Hij volgt een BBL-opleiding in de horeca, maar hij wil bij nader inzien niet in de horeca werken. Uiteraard krijgt Jesse een stevige waarschuwing van de leerplichtambtenaar en de jeugdreclasseerder. Verder wordt afgesproken dat Jesse stopt met de horecaopleiding en een oriëntatietraject op school gaat volgen. Omdat het schooljaar nog maar net begonnen was, bleek deze overstap nog mogelijk. Inmiddels volgt Jesse een BBL-opleiding in de richting detailhandel.

1.3.7 Ontwikkelingen

BAO-brug project

Het pilotproject BAO-brug garandeert de zorg voor leerlingen met bijvoorbeeld ppd-nos wanneer zij overgaan van groep 8 naar het vervolgonderwijs. Dit project helpt om verzuim en uitval in het voortgezet onderwijs te voorkomen. Leerlingen worden overgedragen aan de leerplichtambtenaar die gekoppeld is aan de nieuwe school. Op deze wijze kan de jongere gedurende het brugjaar extra gevolgd worden en kan de meest adequate zorg ingezet worden.

2 Zorgafstemming Risicjongeren

Zorgafstemming Risicjongeren (ZAR) maakt sinds 2004 deel uit van de afdeling Leerlingzaken. ZAR coördineert de netwerken 12-plus, waarin verschillende (hulpverlenende) instellingen samenwerken bij de zorgafstemming voor risicjongeren (van 12 tot 23 jaar) en het vroegtijdig signaleren van problemen.

In het schooljaar 2009/2010 zijn in totaal 373 jongeren in de netwerken 12-plus aangemeld en besproken. ZAR heeft in goede samenwerking en afstemming met de zorgadviesteams (voor risicokinderen van 0 tot 12 jaar) gewerkt aan een sluitende aanpak voor kinderen uit hetzelfde gezin.

Inmiddels is besloten dat wij in 2010 gaan werken met de Verwijsindex in het kader van Zorg voor Jeugd. De netwerkstructuur 12 min en 12 plus wordt daarop aangepast.

3 Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC)

In de gemeente Groningen voert de afdeling Leerlingzaken de RMC-functie uit, gericht op het terugdringen van voortijdig schoolverlaten. Zij doet dit op basis van de RMC-wetgeving, de Convenanten I en II, het Plan van aanpak in de regio 03 'Perspectief in 03', het 'Plan van aanpak bestrijding voortijdig schoolverlaten in de provincie Groningen' en het 'Plan van aanpak voortijdig schoolverlaten 2008-2011 in de gemeente Groningen'. Deze opsomming maakt eens te meer duidelijk dat de RMC-functie er een is van samenwerking tussen verschillende partijen. De scholen zijn uiteraard partij in de verschillende convenanten en moeten voldoen aan de wetgeving op het gebied van voortijdig schoolverlaten.

3.1 Doelstellingen en resultaten

Convenant II

In mei 2008 heeft de gemeente Groningen als contactgemeente voor de RMC-regio Centraal en Westelijk Groningen (Regio 03) een convenant met het Rijk afgesloten. De ondertekenaars waren verder de regio's Noord-Groningen-Eemsmond en Oost-Groningen, de scholen in het voortgezet onderwijs en mbo-scholen.

De doelstelling van dit Convenant II is om het voortijdig schoolverlaten in de periode 2008 tot 2011 met 40 procent terug te dringen. Dit komt voor de Regio 03 neer op een afname van 327 voortijdig schoolverlaters. De nadruk van Convenant II ligt op preventie in de scholen. Andere maatregelen, overgenomen uit het eerste convenant, zijn een intensievere aanpak op de scholen (een betere procesvoering rond voortijdig schooluitval) en het verbeteren van meld- en registratiesystemen. Verder geeft het Ministerie van Onderwijs periodiek cijfers over het voortijdig schoolverlaten, waardoor acties zoals de voorjaarscontrole op uitval beter kunnen worden aangepakt. De contactgemeente blijft regisseur bij de preventie en bestrijding van het voortijdig schoolverlaten.

Eén jaar na het afsluiten van het convenant is het dat het voortijdig schoolverlaten in de Regio 03 gedaald met 10 procent (volgens voorlopige cijfers van het Ministerie van OCW). Dit resultaat loopt in de pas met de doelstelling.

Stadsvisie

Het gemeentebestuur wil dat jongeren betere kansen hebben op de arbeidsmarkt. In de geactualiseerde stadsvisie 'Groningen: sterke stad, actieve Stadgers' (2003) staat dat in Groningen in de periode tot 2010 het percentage schoolverlaters zonder startkwalificatie in de leeftijd van 12 tot 23 jaar moet dalen van 5,7 procent naar maximaal 4,5 procent.

De laatste jaren daalde het percentage al onder het streefgetal. In het schooljaar 2008/2009 is het percentage voortijdig schoolverlaters verder afgenomen tot 2,3 procent, waarmee de doelstelling opnieuw is behaald.

Deze daling kan deels worden verklaard door de nieuwe samenwerking tussen gemeenten en de IB-Groep. Door de registraties van de scholen te vergelijken met de registraties van de IB-Groep, ontstaat een duidelijker beeld of een jongere het onderwijs heeft verlaten of alleen van opleiding is veranderd. Ook de preventieve aanpak van de leerplichtambtenaren (zorgadviesteams, spreekuren) heeft effect gehad. De verzuimer komt nu steeds beter in beeld, zodat eerder actie kan worden ondernomen, met meer kans van slagen.

Plan van aanpak voortijdig schoolverlaten 2008-2011 (neet-groep)

Met het 'Plan van aanpak voortijdig schoolverlaten 2008-2011' probeert de gemeente Groningen te voorkomen dat jongeren tussen wal en schip vallen. Het plan richt zich op jongeren in de leeftijd van 18 tot 23 jaar zonder werk of opleiding, de zogenaamde 'neet'-groep ('not in education, employment or training').

Om deze jongeren beter in beeld te krijgen, is vanaf oktober 2007 een bestandsvergelijking uitgevoerd. Hierbij zijn de bestanden vergeleken van de afdeling Leerlingzaken, het GBA, de IB-Groep, SOZAWE, UWV en CWI.

De jongeren bij wie deze screening geen duidelijkheid bracht, zijn vanaf 1 augustus 2008 thuis bezocht. Het doel hiervan was om deze jongeren alsnog in beeld te brengen en ze indien nodig intensieve begeleiding te bieden richting scholing, een traject of werk. De samenstelling van deze groep bleek anders dan verwacht. Van de 461 bezochte jongeren bleken 233 in het bezit van een startkwalificatie. Het ging hierbij veelal om buitenlandse studenten. Verder waren 57 van de jongeren aan het werk. In totaal zijn 34 jongeren door deze screening op een traject gezet.

Vervolgens zijn ook de jongeren benaderd die zich na oktober 2008 hebben gevestigd en een groep jongeren die de laatste jaren uit beeld was geraakt. Hierbij ging het in totaal om 135 jongeren. Hiervan hadden 34 een baan. Verder volgden 12 een leer-werktraject, volgden 11 een andere vorm van onderwijs en hadden 14 een startkwalificatie. In totaal 11 jongeren zijn op een traject gezet.

De resultaten zijn teruggekoppeld aan het college van B&W en aan de raad.

Denise (18) was niet klantvriendelijk genoeg

Denise (18) zit al een tijdje thuis, maar is moeilijk bereikbaar. Uiteindelijk komen we toch met haar in contact. Ze woont met haar vriendje bij zijn vader. Denise is gestopt met haar opleiding, omdat de stage mis was gegaan. Ze was niet klantvriendelijk genoeg. Bij het gesprek vertelt ze dat ze zes weken zwanger is en dat ze het kindje wil houden. We brengen haar in contact met de Fiom, een stichting waar ze terecht kan voor hulp, informatie en advies bij haar zwangerschap. Ook melden we haar aan bij het tienermoederproject, waar ze scholing en zwangerschap kan combineren. Enkele maanden later blijkt de situatie helemaal veranderd. Denise heeft abortus laten plegen en de relatie met haar vriendje uitgemaakt. Ze woont nu weer bij haar moeder thuis. Denise heeft plannen een opleiding in de detailhandel te gaan volgen. Enkele weken later loopt Denise van huis weg. Ze is erg verdrietig over de abortus. We weten haar op te sporen en brengen haar in contact met een hulpverlener. Na enige tijd wil ze alsnog een opleiding gaan volgen. Ze meldt zich aan en begint vol enthousiasme. Als we enkele maanden later weer contact hebben, gaat het niet goed op school. Denise wil stoppen met de stage waar ze nog geen week geleden aan begonnen was. We vinden dat Denise in aanmerking moet komen voor een begeleide woonvorm, waarbij ze 24 uur per dag iemand heeft die over haar schouders meekijkt. Scholing is op dit moment waarschijnlijk niet een haalbare kaart.

3.2 Werkzaamheden

Het Regionale Meld- en Coördinatiepunt voortijdig schoolverlaten (RMC) heeft bij de aanpak van het voortijdig schoolverlaten de volgende functies:

- registratie;
- preventie en voorlichting;
- herplaatsing;
- tot stand brengen van samenwerking.

Hieronder beschrijven we per functie de belangrijkste werkzaamheden in schooljaar 2008/2009.

3.2.1 Registratie

Een effectieve aanpak van het voortijdig schoolverlaten begint met betrouwbare gegevens. Scholen moeten een deugdelijke verzuimregistratie voeren en het verzuim op uniforme wijze melden bij de gemeente. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor een passende aanpak en werken daartoe samen in regionaal verband.

In het schooljaar 2008/2009 hebben de gemeenten in de RMC-regio Centraal en Westelijk Groningen hun methodiek bij de aanpak van voortijdig schoolverlaten op elkaar afgestemd. De vorderingen worden onderling vergeleken en geëvalueerd. Ook houden de gemeenten elkaar op de hoogte van de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van automatisering en informatisering.

3.2.2 Preventie en voorlichting

Preventieproject

In het Preventieproject worden de leerlingen die met een diploma uit het vmbo komen, begeleid in hun overstap naar het mbo. In het schooljaar 2008/2009 waren 13 leerlingen van de 725 gediplomeerden aan te merken als 'risico-overstappers' (1,8 procent). Het merendeel had problemen met het verkrijgen van een werk-leerplek.

Brug tussen vmbo en mbo

In aansluiting op het Preventieproject heeft de afdeling Leerlingzaken in samenwerking met het Alfa-college en het Noorderpoortcollege in 2007 het pilotproject 'De Brug' ontwikkeld. Vmbo-leerlingen worden hierin een jaar lang intensief begeleid bij hun overstap naar het mbo. Voor dit project komen vmbo-leerlingen in aanmerking die geen stageplek hebben of minimale ondersteuning van thuis ontvangen. De leerling krijgt vaak huisbezoek van een personal coach, die samen met de ouders een zo reëel mogelijk beeld schetst van de mogelijkheden van de leerling. De coach begeleidt de leerling bij het maken van zijn vervolgkeuze, bijvoorbeeld door mee te gaan naar voorlichtingdagen, door beroepskeuzetesten aan te bieden en door te helpen bij het invullen van aanmeldingsformulieren. Aan het begin van het nieuwe schooljaar checkt de personal coach of de leerling inderdaad de nieuwe school bezoekt. Tot en met december volgt hij de leerlingen en waar nodig zorgt hij voor bijsturing en begeleiding.

In pilotproject 'De Brug' werkt de afdeling Leerlingzaken nauw samen met de toeleverende scholen: het Alfa-college en het Noorderpoortcollege. Vanaf januari 2008 werden 30 jongeren begeleid. Daarvan volgen nu 28 een vervolgopleiding. In januari 2009 een derde groep gestart, bestaande uit 42 leerlingen. Hiervan zijn inmiddels 38 geplaatst op een vervolgopleiding.

Het project is per 1 januari 2009 uitgezet in de hele provincie Groningen. In het kader van Convenant II is hiervoor financiering gevonden binnen de Programmagelden.

Pilot RMC-preventiemedewerker

Het aanstellen van preventiemedewerkers van het RMC binnen de scholen is een succes gebleken. Op vier locaties van het Alfa-college en het Noorderpoortcollege is een RMC-preventiemedewerker actief. Zij krijgen van de mentoren of tweedelijnsmedewerkers te horen wie de risicjongeren zijn en voeren daar gesprekken mee. Zij proberen de jongeren voor dezelfde school te behouden, maar als dat niet mogelijk is, begeleiden ze hen naar een andere school. Ook krijgt de RMC-preventiemedewerker van de scholen inzicht in de uitstroomgegevens, waardoor ze snel actie kunnen ondernemen richting voortijdig schoolverlaters.

De scholen hebben inmiddels verzocht om uitbreiding van het project. Het werken op de scholen is voor wat betreft methodiek ingebed in de RMC-werkwijze. Ook de andere regio's in de provincie gaan RMC-preventiemedewerkers aanstellen. Dit is het gevolg van de samenwerking bij het provinciaal actieplan voortijdig schoolverlaten.

Voorlichting en publiciteit

Voor de drie Groningse regio's is een folder ontwikkeld voor jongeren die het onderwijs vroegtijdig dreigen te verlaten. In de folder lezen de jongeren hoe ze in contact komen met een RMC-trajectbegeleider die ze kan terugleiden naar school of een leer-werktraject.

Kim (18) heeft veel verschillende problemen

Het RMC geeft aan dat Kim (18) al een tijdje niet op school is geweest. Kim blijkt verschillende problemen te hebben. Haar ouders zijn gescheiden en ze woont bij haar moeder, die met ernstige schulden kampt. Kim heeft een Antilliaans vriendje met een Wajonguitkering, die altijd bij haar thuis is. De zus van Kim is verslaafd aan harddrugs. Kim vertelt dat ze geen zin meer heeft in de opleiding. Samen gaan we met haar kijken bij een andere opleiding, gericht op de detailhandel. Daar is ze enthousiast over. Ze heeft wel een stageplek nodig. Samen met haar gaan we verschillende bedrijven langs, totdat ze een stageplek vindt. Ook helpen we haar bij het aanvragen van studiefinanciering. Hoewel het nu goed gaat met Kim, is het de vraag of dat zo blijft. Ze zit in een moeilijke situatie thuis en kan gemakkelijk weer terugvallen. We blijven haar volgen. Hopelijk hebben we haar een zetje in de goede richting gegeven.

3.2.3 Aanmeldingen en herplaatsingen

Aanmeldingen

In het schooljaar 2008/2009 zijn in de RMC-regio 563 jongeren uit de gemeente Groningen (van 12 tot 23 jaar) aangemeld als risicoleerling vanwege geconstateerd verzuim en uitval. Dit betekent dat de instroom bij het RMC daalt; het schooljaar ervoor waren er 750 aanmeldingen. De RMC-trajectbegeleiders hebben in het schooljaar 2008/2009 in totaal 607 meldingen afgehandeld (was 762).

Mogelijke oorzaak van de teruggang van het aantal meldingen is dat zowel bij de scholen als bij de RMC-trajectbegeleiders steeds meer nadruk komt te liggen op preventie. Preventie is ook het hoofdthema bij Convenant II: de scholen worden beloofd voor het binnenboord houden van hun leerlingen. Dit betekent dat de problematiek van de leerlingen die toch uitvallen, gemiddeld steeds zwaarder wordt.

Herplaatsingen in de leeftijd 12 – 23 jaar (RMC-leeftijd)

De aangemelde voortijdige schoolverlaters worden zo mogelijk herplaatst, op school of in een leer-werktraject. Het percentage herplaatsingen lijkt zich na een jarenlange groei te stabiliseren. In het schooljaar 2000-2001 werd nog 26 procent herplaatst, in het schooljaar 2008/2009 was dit 86,2 procent (2007/2008 87,3 procent).

3.2.4 Samenwerking

Kans 050

Het Oranjefonds heeft in overleg met het Ministerie van Onderwijs middelen beschikbaar gesteld voor projecten waarbij jongeren worden gecoacht door vrijwilligers met de nodige (levens)ervaring. In het project Kans 050 (van het Noorderpoortcollege, het Alfa-college, CMO en Stiel) moeten 350 leerlingen worden gekoppeld aan een mentor. Het project loopt van september 2008 tot januari 2012.

Op 1 augustus 2009 waren voor Kans 050 ruim voldoende mentoren geworven (40), maar het aantal jongeren dat wordt begeleid, blijft achter (tot dusver 20). De verwachting is dat dit aantal in het tweede projectjaar, wanneer de doelgroep uitgebreid wordt, zal toenemen.

Provinciaal platform

Het Provinciaal Platform komt driemaal per jaar bijeen. In deze bijeenkomsten wisselen organisaties uit de hele provincie die betrokken zijn bij voortijdig schoolverlaten, onderling informatie uit. De bijeenkomsten worden bijgewoond door scholen, samenwerkingsverbanden van scholen, het OM, UWW en Jeugdzorg. Het Provinciaal Platform wordt georganiseerd door de drie provinciale RMC-regio's.

4 Organisatie

De afdeling Leerlingzaken bestaat uit leerplichtambtenaren, RMC-trajectbegeleiders, administratieve medewerkers, een applicatiebeheerder van de leerlingenregistratie, medewerkers leerlingenvervoer, de beleidsmedewerker RMC/RMC-coördinator regio 03, de beleidsmedewerker aansluiting onderwijs/arbeidsmarkt, medewerkers ZAR en het afdelingshoofd.

Met ingang van 1 januari 2007 zijn leerplicht en RMC van de gemeente Ten Boer bij de afdeling Leerlingzaken ondergebracht.

5 Ontwikkelingen

Er zijn diverse maatregelen genomen om de schooluitval te verminderen, het aantal jongeren met een startkwalificatie te verhogen en de positie van de jongeren op de arbeidsmarkt te verbeteren. Hieronder een overzicht.

Actieplan Jeugdwerkloosheid

In dit initiatief van de ministeries van SZW en OCW zijn plannen opgenomen die voor een groot deel een directe relatie hebben met de arbeidsmarkt. De staatssecretaris van SZW is eindverantwoordelijk voor dit actieplan, dat loopt van 2009 tot 2011.

Projecten die voor het bestrijden van voortijdig schoolverlaten van belang zijn:

- Het School Ex-programma;
- de convenanten Jeugdwerkloosheid;
- de Plusvoorzieningen.

Kabinetsreactie op WRR-rapport 'Vertrouwen in de School'

Het kabinet heeft hierin maatregelen aangekondigd die worden genomen in het kader van zorg en begeleiding.

Convenant II

Via dit convenant heeft het Rijk in 2008 afspraken gemaakt met scholen (voortgezet onderwijs, mbo en het AOC over het voorkomen van schooluitval. Het accent ligt vooral op preventie. Samenwerking tussen scholen en gemeenten is hierbij van groot belang. De convenantafspraken lopen tot 2012. De Programmagelden die onderdeel uitmaken van het convenant, en die kunnen worden beschouwd als 'aanjaaggelden', kunnen gedurende de convenantperiode tweejaarlijks worden aangevraagd.

Provinciaal Actieplan bestrijding voortijdig schoolverlaten

Dit actieplan is tot stand gekomen in samenwerking tussen de provincie Groningen en de drie RMC-regio's in de provincie. Het doel is te komen tot een uniforme aanpak

in de provincie van het probleem schoolverlaten. De projectperiode loopt van september 2007 tot juli 2010.

Gemeentelijke plannen

Daarnaast zijn er op gemeentelijk niveau verschillende plannen in ontwikkeling of al in uitvoering, zoals 'Werk in Zicht', dat gericht is op het tegengaan van de jeugdwerkloosheid.

De Participatiewet (2009) en de Wet Investeren in Jongeren (2009) hebben een grote invloed op de uitvoering van de aanpak van voortijdig schoolverlaten en de jeugdwerkloosheid in de gemeente Groningen. De diensten OCSW en SOZAWE werken hierin samen.

6 Conclusies

Leerplicht

Het absoluut verzuim blijft dalen. Enkele jaren geleden schommelde dit aantal nog rond de 70, nu gaat het nog om 6 leerlingen. Dit is onder meer het gevolg van de verbetering van de registratie en de werkprocessen bij de afdeling Leerlingzaken.

Het aantal meldingen van verzuim is behoorlijk gestegen, van 517 leerlingen vorig schooljaar naar 727 in 2008/2009. Jongeren die bij de leerplichtambtenaren en de RMC-trajectbegeleiders terecht komen, kampen vaak met meer en complexere problemen dan in het verleden.

Het aantal zaken en processen-verbaal is afgenomen, omdat de trend van het preventief werken op de scholen door de leerplichtambtenaren zichtbaar wordt. Het aantal bemiddelingen in het schooljaar 2008/2009 is licht toegenomen, van 50 naar 53.

De eerste resultaten van het preventieproject in de Krachtwijken zijn goed. Ongeveer driekwart van de leerlingen die bij een eerste controle afwezig waren, heeft zijn gedrag verbeterd.

Zorgafstemming risicjongeren

In het schooljaar 2008/2009 is het aantal zorgmeldingen bij de netwerken-12-plus gestegen. De stijging is vooral ontstaan door een verhoging van het aantal meldingen uit Noorddijk. Een betere afstemming tussen de verschillende organisaties voorkomt het verder afglijden van de jongere richting crimineel circuit.

RMC/Voortijdig schoolverlaten

De aanpak van het voorkomen en bestrijden van het voortijdig schoolverlaten is in het schooljaar 2008/2009 opnieuw succesvol gebleken. Het totale aantal voortijdig schoolverlaters is verder gedaald, van 928 naar 799. Zij vormen nu 2,3 procent in de totale groep jongeren van 12 tot 23 jaar (vorig jaar was dit 2,7 procent). Daarmee is de doelstelling in de Sociale Pijler om in 2010 het percentage terug te brengen naar 4,5 procent, opnieuw bereikt.

De daling van het aantal voortijdig schoolverlaters kan grotendeels worden toegeschreven aan de extra maatregelen die zijn genomen in het kader van 'Aanval op uitval' en het Convenant II. Hierin ligt de nadruk op preventie.

Van de schoolverlaters is 86,2 procent herplaatst in het onderwijs of in een leer-werktraject. Het lijkt erop dat dit percentage zich stabiliseert.

De vergelijking van de bestanden van Leerlingzaken/RMC, het GBA en de IB-Groep heeft veel waardevolle informatie opgeleverd. Er is meer zicht gekomen op de omvang van de groep jongeren van 12 tot 23 jaar in Groningen zonder startkwalificatie. Het plaatsen van deze jongeren in een leer-werktraject wordt als gevolg van de economische crisis steeds moeilijker.

Jaarverslag

Leerplicht/RMC/ZAR
Schooljaar 2008/2009

Deel 2

Inhoud

- 1 Leerplichtigen**
- 2 Zorgafstemming Risicjongeren**
- 3 Regionaal Meld- en Coördinatiepunt**
- 4 Voortijdig schoolverlaters**

1 Leerplichtigen

Acties door leerplichtambtenaren

In het schooljaar 2008/2009 hebben de leerplichtambtenaren in totaal 1.356 acties uitgevoerd. In het schooljaar 2007/2008 waren er 940 acties (zie tabel 1.1).

Tabel 1.1 Overzicht geregistreerde acties door leerplichtambtenaren

	04/05	05/06	06/07	07/08	08/09
Absoluut verzuim	45	10	11	5	6
Relatief verzuim	421	430	478	517	529
Relatief verzuim kwalificatieplichtigen	-	-	-	-	198
Extra verlof	26	22	22	37	25
Processen-verbaal	141	146	138	96	89
Vrijstellingen	36	31	27	48	45
Bemiddelingen	86	46	25	50	53
Spreekuren	-	-	134	187	228
Krachtwijken preventie	-	-	-	-	274
Totaal	755	685	835	940	1.356

De grote stijging van het aantal acties kent twee belangrijke oorzaken. De eerste is dat de leerplichtambtenaren door de invoering van de kwalificatieplicht meer in actie komen bij relatief verzuim van 16- en 17-jarigen. In het schooljaar 2008/2009 zijn voor deze groep 198 acties geregistreerd; 50 bij 16-jarigen en 148 bij 17-jarigen. De tweede oorzaak van de stijging is dat in augustus 2008 een leerplichtambtenaar is gestart met een project voor preventie en handhaving in de krachtwijken. Dit heeft in het schooljaar 2008/2009 geleid tot 274 acties.

Ook de aantallen acties bij relatief verzuim en bij spreekuren zijn gestegen. De spreekuren worden vanaf schooljaar 2006/2007 geregistreerd en zijn na een succesvolle pilotperiode op meer scholen ingevoerd.

Het aantal processen-verbaal is licht gedaald. Dit is het gevolg van de grotere nadruk op preventief werken door de leerplichtambtenaren, zoals het houden van spreekuren en het deelnemen aan zorgadviesteams.

De leerplichtambtenaren hebben 36 keer een leerling verwezen naar een Halt-Bureau (schooljaar 2007/2008: 35 keer).

Aantal leerplichtigen

Op 1 oktober 2008 stonden er 19.320 leerlingen, in de leeftijd van 5 tot en met 17 jaar, ingeschreven in het leerling-registratiesysteem. Tabel 1.2 geeft hiervan een overzicht.

Tabel 1.2 Aantal leerplichtige leerlingen (5 t/m 17 jaar) ingeschreven in het leerling-registratiesysteem (peildatum: 1 oktober 2008)

Onderwijstype	08/09		07/08
	abs	pct	pct
Basisonderwijs	11.478	59,4%	60,0%
Speciaal onderwijs	1.591	8,2%	7,6%
Voortgezet onderwijs	5.952	30,8%	30,4%
ROC/AOC	299	1,6%	1,9%
Totaal	19.320	100,0%	100,0%

Absoluut verzuim

In het schooljaar 2008/2009 is zes keer absoluut verzuim geconstateerd. Oftewel: zes leerplichtigen stonden enige tijd niet ingeschreven bij een onderwijsinstelling. Na tussenkomst van de leerplichtambtenaren zijn deze zes jongeren alsnog geplaatst op een onderwijsinstelling. In het schooljaar 2007/2008 ging het om vijf leerlingen.

Relatief verzuim

Tijdens het schooljaar 2008/2009 zijn er 727 nieuwe meldingen van relatief schoolverzuim binnengekomen. In tabel 1.3 zijn de meldingen uitgesplitst naar de melder. Het totaal aantal nieuwe meldingen is dit jaar sterk gestegen. Voor een groot deel is deze stijging terug te leiden naar de invoer van de kwalificatieplicht. Ook bij het basisonderwijs is het aantal meldingen gestegen. Dit is deels het gevolg van acties waarin de scholen op de registratie zijn aangesproken. Daarnaast heeft het project in de krachtwijken tot meer meldingen geleid. Een deel van de meldingen is nog niet in de administratie verwerkt, wat zijn oorzaak vindt in de automatisering.

Tabel 1.3 Meldingen relatief verzuim, uitgesplitst naar melder

Melding afkomstig van:	04/05	05/06	06/07	07/08	08/09
Basisonderwijs	107	77	85	98	135
Speciaal onderwijs	49	50	45	49	25
Voortgezet onderwijs	160	177	241	277	388
ROC	79	72	60	51	49
Overig onderwijs	16	11	47	42	44
(Nog) te bepalen	-	-	-	-	86
Totale instroom	411	387	478	517	727

Nadat de meldingen zijn binnengekomen, wordt vastgesteld wat de reden van het verzuim is. Tabel 1.4 geeft hiervan een overzicht.

Tabel 1.4 Meldingen relatief verzuim, uitgesplitst naar reden

	04/05	05/06	06/07	07/08	08/09
Gezinsproblematiek	129	117	130	149	176
Problemen bij jongere zelf	163	155	241	282	377
Ongeoorloofd vakantieverlof	30	13	25	22	20
Geoorloofd vakantieverlof	1	0	2	0	0
Ziekte	12	11	17	11	24
Ouder houdt kind thuis	36	25	24	13	21
Problemen met schoolleiding/docent	2	3	3	6	23
Nog te bepalen	38	63	36	34	86
Totale instroom	411	387	478	517	727

Opvallend is de stijging van de verzuimredenen 'Problemen bij jongere zelf'. Bij meer dan de helft van de meldingen bleek dit de reden te zijn. Verder is gezinsproblematiek een in het oog springende reden. Kinderen zijn iets vaker door ouders thuisgehouden. Aan het eind van het schooljaar, op 31 juli 2009, was van 86 meldingen de reden nog niet bepaald.

Afhandelduur

De leerplichtambtenaren zijn erin geslaagd de meldingen sneller af te handelen. In het schooljaar 2007/2008 had nog bijna de helft van de meldingen (48,5 procent) een afhandelduur van meer dan drie maanden. In het schooljaar 2008/2009 is dit teruggebracht tot nog geen kwart van de meldingen (23,3 procent). Het percentage meldingen dat binnen een week is afgehandeld, is gestegen van 2,5 procent naar 11,1 procent.

Ondanks de snellere afhandeling, steeg het aantal niet-afgehandelde meldingen aan het eind van het schooljaar. Op 31 juli 2008 waren er 34 meldingen nog in behandeling, op 31 juli 2009 waren dat er 86.

Verzuim naar etniciteit

In tabel 1.5 zijn de 727 meldingen van relatief verzuim uitgesplitst naar etniciteit.

Tabel 1.5 Verzuimmeldingen naar etniciteit (5- t/m 17-jarigen)

Etniciteit	2007/2008			2008/2009		
	verzuim	leerplicht		verzuim	leerplicht	
	aantal	aantal	pct	aantal	aantal	pct
Arubaans / Antilliaans	36	633	5,7%	57	649	8,8%
Marokkaans	5	251	2,0%	11	253	4,3%
Surinaams	27	597	4,5%	27	583	4,6%
Turks	13	248	5,2%	23	257	8,9%
Nederlands	240	14.472	1,7%	344	14.460	2,4%
Uit overige Westerse landen	123	1.513	8,1%	168	1.365	12,3%
Uit niet-Westerse landen	78	1.313	5,1%	97	1.753	5,5%
Totaal	522	19.253	2,7%	727	19.320	3,8%

Voor het totaal van de leerplichtigen is het verzuim gestegen van 2,7 naar 3,8 procent. Omdat sommige deelgroepen klein zijn, moet met de nodige voorzichtigheid naar de percentages gekeken worden. Bij alle onderscheiden deelgroepen (behalve de Nederlanders) ligt het verzuim hoger dan gemiddeld. Het verzuim is het grootst bij leerplichtigen uit 'overige Westerse landen', zoals uit landen van het voormalige Oostblok. Het verzuim stijgt bij Arubanen / Antillianen en bij leerplichtigen uit overige Westerse landen. Ook bij Marokkanen en Turken stijgen de percentages, maar daar zijn de aantallen erg laag.

Extra verlof

In het schooljaar 2008/2009 hebben de leerplichtambtenaren 25 aanvragen ontvangen voor extra verlof. Zestien aanvragen zijn toegewezen. In het schooljaar 2007/2008 waren er 37 aanvragen.

Processen-verbaal

Tabel 1.6 toont het aantal uitgeschreven processen-verbaal in de laatste jaren. Hierin is de ingezette trend van preventief werken op de scholen zichtbaar. Een proces-verbaal kan opgemaakt tegen de jongere zelf of tegen een van de ouders.

Tabel 1.6 Aanleiding voor processen-verbaal

Aanleiding	Tegen	05/06	06/07	07/08	08/09
Relatief verzuim	jongere	80	81	64	55
	ouder	73	40	31	25
Absoluut verzuim	ouder	3	1	1	0
Extra verlof genomen	ouder	-	16	8	9
Totaal		156	138	104	89

Vrijstellingen

In het schooljaar 2008-2009 zijn 45 vrijstellingen aangevraagd, tegen 48 in het schooljaar ervoor.

Bemiddelingen

Bemiddelingen zijn acties die voortvloeien uit bijvoorbeeld een telefoontje van een verontruste school of ouder. De leerplichtambtenaar bemiddelt en zoekt uit. Een bemiddeling is een preventieve actie om eventueel verzuim te helpen voorkomen. In het schooljaar 2008/2009 waren er 53 bemiddelingen (2007/2008: 50).

Spreekuren

Op steeds meer scholen houden leerplichtambtenaren spreekuren. Dit is een effectief middel gebleken in de preventieve aanpak. In het schooljaar 2008/2009 hebben de leerplichtambtenaren op de spreekuren 228 leerlingen uit de gemeente Groningen gesproken.

Krachtwijken preventieproject

In het Preventieproject Krachtwijken heeft de leerplichtambtenaar bij verschillende acties in totaal 274 gevallen geconstateerd van te laat komen (113 leerlingen) of ongeoorloofd afwezig zijn (161 leerlingen). Dit is weergegeven in tabel 1.7.

Tabel 1.7 Resultaten acties Preventieproject Krachtwijken

	te laat	afwezig	totaal
Nazomeractie		7	7
12 controle-ochtenden	85	20	105
Controleweek		96	96
Te-laat-kom-actie	28		28
Verzuimmeldingen		38	38
	113	161	274

In februari 2009 is een nameting gedaan naar 102 leerlingen die bij eerdere acties afwezig waren (zie tabel 1.8). Van hen hadden 27 leerlingen hun gedrag niet veranderd. Zij waren nog even vaak afwezig. Verder waren 26 leerlingen ten tijde van de nameting minder vaak afwezig. Bijna de helft (49 van de 102) was zelfs helemaal niet meer afwezig. Ongeveer driekwart van de 'betrapte' leerlingen bij de controleacties (75 van de 102) heeft dus zijn gedrag verbeterd.

Tabel 1.8 Nameting preventieproject Krachtwijken. februari 2009

	Het Karrepad	De Kleine Wereld	Totaal
Nog even vaak afwezig	15	12	27
Minder afwezig	13	13	26
Niet meer afwezig	37	12	49
Totaal	65	37	102

2 Zorgafstemming Risicojongeren

De cijfers uit dit hoofdstuk hebben als peildatum 7 september 2009.

Zorgmeldingen

In het schooljaar 2008/2009 zijn 373 zorgmeldingen ingebracht binnen de netwerken-12-plus (zie tabel 2.1). Dit is een stijging ten opzichte van de schooljaren ervoor. De toename komt vooral voort uit een verhoging van het aantal meldingen uit stadsdeel Noorddijk. Het betreft vooral meldingen van de politie vanwege overlast.

Tabel 2.1 Aantal zorgmeldingen netwerk-twaalf-plus, 2006-2009

	06/07	07/08	08/09
Noorddijk	74	89	126
Tuinwijk, Paddepoel en Selwerd	34	34	47
Vinkhuizen/Hoogkerk	44	41	61
Zuid/Centrum	31	87	100
Oude Wijken	89	80	39
Totale meldingen	272	331	373

In tabel 2.2 zijn de meldingen uitgesplitst naar de meldende instantie.

Tabel 2.2 Zorgmeldingen 2008/2009, uitgesplitst naar meldende instantie

Melder	Noorddijk	Tuinwijk Paddepoel Selwerd	Vinkhuizen/ Hoogkerk	Zuid/ Centrum	Oude Wijken	Totaal
Afdeling Leerplicht	13	3	2	4	8	30
RMC	2	2	2	4	2	12
Politie	102	39	43	86	13	283
MJD	7	3	12	6	10	38
Basegroep	2				4	6
Overig			2		2	4
Totaal	126	47	61	100	39	373

Wat opvalt, is dat veruit de meeste meldingen afkomstig zijn van de politie. Dit is het gevolg van een goede samenwerking tussen ZAR en politie. Daarbij komt dat in het weekend de politie de enige instantie is die paraat is en waar meldingen gerelateerd aan criminaliteit binnenkomen.

3 Regionaal Meld- en Coördinatiepunt

Aanmeldingen (instroom)

In het schooljaar 2008/2009 zijn er 563 jongeren aangemeld bij het RMC (zie tabel 3.1). De meeste meldingen zijn afkomstig van de onderwijsinstellingen. Het aantal meldingen door het UWV is sterk gedaald, vergeleken met voorgaande jaren. Deze daling heeft verschillende oorzaken. Vanwege de economische crisis, die vanaf het najaar van 2008 toesloeg, kozen veel jongeren ervoor (weer) naar school te gaan. Ook hangt de daling van het aantal aanmeldingen bij RMC samen met de invoering van de kwalificatieplicht, waardoor jongeren al voor hun 18e bij leerplicht in beeld komen.

Tabel 3.1 Instroom van meldingen bij RMC-trajectbegeleiding

	04/05	05/06	06/07	07/08	08/09
Aanmeldingen door onderwijsinstellingen	274	322	434	438	437
Overige meldingen	10	42	98	76	43
Intake RMC-trajectbegeleiding bij UWV	389	247	215	236	83
Totale instroom	673	611	747	750	563
Nog in behandeling eind schooljaar	70	57	58	83	44
	743	668	805	833	607

Herplaatsingen (uitstroom)

Het aantal jongeren dat is herplaatst in het onderwijs of in leer-/werktrajecten is door de lagere instroom gedaald (zie tabel 3.2). In het schooljaar 2008/2009 zijn 386 jongeren herplaatst in het onderwijs, 58 jongeren zijn doorverwezen naar de zorg en 132 hebben een baan gevonden. Relatief gezien is de uitstroom naar het onderwijs en naar de arbeidsmarkt hoger dan in voorgaande jaren. Daarnaast is het percentage onbereikbare jongeren drastisch teruggelopen.

Tabel 3.2 Uitstroom

	04/05		05/06		06/07		07/08		08/09	
	abs	pct	abs	pct	abs	pct	abs	pct	abs	pct
Nog in behandeling begin schooljaar	70		57		58		83		44	
Onderwijs / leer-werk	432	67,1	351	55,1	404	58,0	450	59,1	386	63,6
Zorg	78	12,1	53	7,6	83	11,9	78	10,2	58	9,6
Werk gevonden	98	15,2	126	19,8	113	16,2	127	16,7	132	21,7
Niet bereikbaar/overig	36	5,6	107	16,8	97	13,9	107	14,0	31	5,1
Totale uitstroom	644	100,0	637	100,0	697	100,0	762	100,0	607	100,0
Nog in behandeling eind schooljaar	57		58		83		44		43	

4 Voortijdig schoolverlaters

Voortijdig schoolverlaters zijn jongeren van 12 tot 23 jaar die geen startkwalificatie hebben en niet staan ingeschreven op een school (of wel staan ingeschreven, maar de school een maand niet hebben bezocht).

Aantal

Het aantal voortijdig schoolverlaters is in het schooljaar 2008/2009 gedaald van 928 naar 799. Dit is het laagste aantal van de afgelopen vijf jaar. De daling is het sterkst in de jongste leeftijdscategorie, tot 15 jaar. Dit is mede te danken aan de acties die de leerplichtambtenaren op de scholen hebben gedaan. Daarnaast zorgt de kwalificatieplicht ervoor dat 16- en 17-jarigen sneller in beeld zijn bij de scholen en verzuim sneller melden bij de gemeente. Zij kunnen er daardoor adequater op reageren. Ook de preventieve acties op de scholen, als gevolg van het Convenant-II, dragen hieraan bij. De aantallen voortijdig schoolverlaters van 18 en 19 jaar zijn licht gestegen. Wellicht zijn deze jongeren afgehaakt omdat ze niet tijdig een leer-werkplek konden vinden of omdat ze ontslagen werden uit hun leer-werkplek vanwege de economische recessie.

Tabel 4.1 Voortijdig schoolverlaters, uitgesplitst naar leeftijd

Leeftijd	04/05	05/06	06/07	07/08	08/09
jonger dan 15 jaar	69	101	69	74	6
15 jaar	17	18	13	22	10
16 jaar	56	38	23	36	15
17 jaar	160	63	76	88	52
18 jaar	229	225	231	149	168
19 jaar	210	249	202	136	148
20 jaar	167	218	178	163	156
21 jaar	193	206	174	147	149
22 jaar	123	155	111	113	105
Totaal	1.224	1.273	1.077	928	799

Herplaatste jongeren

Van de 799 voortijdig schoolverlaters zijn er in totaal 689 herplaatst in het onderwijs of in een leer-werktraject. Het percentage herplaatste schoolverlaters stabiliseert zich rond de 87 procent.

Tabel 4.2 Herplaatste voortijdig schoolverlaters

Schooljaar	Voortijdig schoolverlaters	Herplaatst aantal	Herplaatst percentage
2004/2005	1.224	935	76,4%
2005/2006	1.273	1.034	81,2%
2006/2007	1.077	1.052	97,6%
2007/2008	928	809	87,3%
2008/2009	799	689	86,2%

Voortijdig schoolverlaters in leeftijdsgroep 12 tot 23 jaar

De 799 voortijdig schoolverlaters vormen samen 2,3 procent van de leeftijdsgroep 12 tot 23 jaar (zie tabel 4.3). Daarmee is het percentage schoolverlaters opnieuw gedaald. De trend is dat het aantal jongeren in de gemeente blijft stijgen, terwijl het aantal voortijdig schoolverlaters afneemt.

Tabel 4.3 Voortijdig schoolverlaters als deel van de leeftijdsgroep 12-23 jaar

Schooljaar	Jongeren	Voortijdig schoolverlaters	
	12-23 jaar	(aantal)	(percentage)
2004/2005	31.680	1.224	3,9%
2005/2006	31.943	1.273	3,9%
2006/2007	33.060	1.077	3,3%
2007/2008	34.349	928	2,7%
2008/2009	35.245	799	2,3%

In het schooljaar 2008/2009 waren er in totaal 35.245 jongeren van 12 tot 23 jaar in de stad ingeschreven. Dat is meer dan in de jaren ervoor. Van de 35.245 jongeren waren 799 aan te merken als voortijdig schoolverlater, dat is 2,3 procent. In het schooljaar 2007/2008 waren er 928 voortijdig schoolverlaters, 2,7 procent. De gemeentelijke doelstelling in de Sociale Pijler dat er in 2010 minder dan 4,5 procent voortijdig schoolverlaters zijn, is hiermee opnieuw bereikt.

Het aantal voortijdig schoolverlaters kan ook worden vergeleken met het aantal scholieren. In het schooljaar 2008/2009 stonden 15.539 jongeren van 12 tot 23 jaar ingeschreven bij een onderwijsinstelling (exclusief studenten). Ten opzichte van deze groep is het percentage voortijdig schoolverlaters 5,1 procent. Vorig jaar ging het om 6,6 procent, dus ook dit percentage daalt sterk.

Nieuwe voortijdig schoolverlaters

Om de resultaten van het Convenant II goed te kunnen volgen, ontvangen de gemeenten vanaf oktober 2008 gegevens van het Rijk over het aantal 'nieuwe schoolverlaters'. Tussen 1 oktober 2008 en 1 april 2009 hebben in de gemeente Groningen 216 jongeren de school verlaten en zich niet opnieuw ingeschreven, terwijl ze niet in het bezit waren van een startkwalificatie. Hiervan zijn 185 afkomstig van de ROC's/AOC, de overige 31 komen uit het voortgezet onderwijs. Het merendeel van deze uitgeschreven voortijdig schoolverlaters was aangemeld bij RMC/Leerlingzaken. Op basis van deze gegevens heeft de afdeling Leerlingzaken acties ondernomen om de jongeren terug te leiden naar het onderwijs. Het aantal van 216 nieuwe schoolverlaters komt overeen met de verwachtingen. De cijfers zijn nog niet vergelijkbaar met eerdere gegevens.

Aanpak NEET-groep

De NEET-groep bestaat uit jongeren die mogelijk tussen wal en schip vallen, omdat niet bekend is wat hun situatie precies is. In 2009 zijn in twee acties in totaal 596 jongeren benaderd om ze in beeld te brengen. Tabel 4.4 geeft een overzicht van de

uitkomsten. De helft (247 jongeren) bleek in het bezit van een startkwalificatie. In totaal 45 jongeren zijn als resultaat van de acties op een traject richting werk gezet.

Tabel 4.4 Uitkomsten aanpak NEET-groep

Uitkomst	Eerste actie	Vervolgactie	Totaal
	(aantal)	(aantal)	(aantal)
Werkt	57	34	91
Volgt leer-werktraject	19	12	31
Heeft startkwalificatie	233	14	247
Volgt onderwijs	28	11	39
In de zorg	24	4	28
Verhuisd/adres onbekend	56	9	65
In traject gezet	34	11	45
Niet te motiveren	-	3	3
Nog niet bereikt	10	37	47
Totaal	461	135	596